

(5)
a.

Sprawozdanie z działalności
Komisji Księgi Stadnej Koni rasy huculskiej w latach 2012-2018

I. Skład Komisji

Obecna Komisja Księgi Stadnej Koni Rasy Huculskiej powołana została na posiedzeniu Zarządu PZHK w dniu 21 czerwca 2012r. w następującym składzie: Marek Gibała – przewodniczący; członkowie: Władysław Brejta, Andrzej Goraus, Maciej Jackowski, Andrzej Kosior, Paulina Peckiel i Teresa Pracuch.

Na swoim pierwszym posiedzeniu w dniu 12 listopada 2012r. Komisja wybrała wiceprzewodniczącego, którym został pan Andrzej Goraus. Podczas tego spotkania dokonano oceny aktualnej sytuacji w hodowli koni rasy huculskiej w Polsce – omówiono realizację zapisów Programu Hodowli, określone zostały główne kierunki i zakres prac Komisji podczas 6-letniej kadencji.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła łącznie 11 posiedzeń. W posiedzeniach Komisji uczestniczyła również pani dr Iwona Tomczyk-Wrona – koordynator programu ochrony IZ, zapraszani byli również dyrektor PZHK Andrzej Stasiowski, Prezes PZHKH Mieczysław Janczyk oraz członkowie Zarządu Związku Huculskiego.

DANE STATYSTYCZNO-HODOWLANE

II. Ogiery starsze czynne w rozrodzie

rok	Liczba ogierów kryjących	Liczba pokrytych klaczy	Liczba klaczy/ 1 ogiera	Liczba ogierów poddanych przeglądowi
2012	187	1175	6,28	169
2013	172	1207	7,02	169
2014	170	1316	7,74	168
2015	183	1315	7,19	178
2016	177	1343	7,59	166
2017	152	1230	8,09	161

W polskiej hodowli koni rasy huculskiej obecnych jest 7 rodów – linii męskich: najliczniej reprezentowany jest ród Hrobego (Hr) następnie w kolejności Gorała (Go), Gurgula (Gu), Pietrosu (Pt), Ouszora (Ou), Polana (Po) i Prisłopa (Pr). Z powyższego zestawienia widać, że liczebność ogierów hodowlanych w ostatnich latach kształtuje się na podobnym poziomie, wzrasta liczba pokrytych klaczy, a tym samym średnia liczba klaczy na jednego ogiera.

III. Kwalifikacja młodych ogierów do hodowli

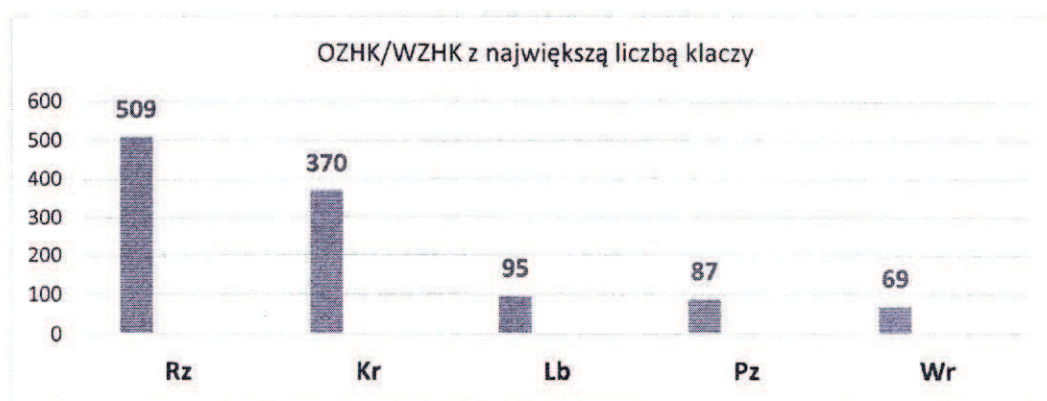
Rok	Miejsce kwalifikacji	Liczba ogierów doprowadzonych	Liczba ogierów zakwalifikowanych
2012	Gniezno, Rudawka R., Gładyszów	13	8
2013	Rudawka R., Gładyszów	14	6
2014	Rudawka R., Gładyszów	15	8
2015	Klikowa	12	8
2016	Klikowa	19	13
2017	Klikowa	14	8

W okresie sprawozdawczym sukcesywnie zmniejszała się liczba miejsc kwalifikacji młodych ogierów, aby ostatecznie od 2015 roku sprowadzić ich uznawanie do jednego miejsca w Polsce. Liczba ogierów młodych kwalifikowanych co roku do hodowli stanowiła od 5-7% ogółu liczby ogierów starszych. Wciąż nielicznymi i zagrożonymi rodami w naszej hodowli są : ród Polana i ród Prisłopa.

IV. Klacze hodowlane

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Klacz starsze	1241	1280	1268	1361	1407	1325
Klacz młode	205	186	223	200	203	130
Razem klacze	1446	1466	1491	1561	1610	1445
Klaczki hodowlane	300	338	341	394	373	389
Ogierki hodowlane	303	324	310	401	366	390
Razem źrebięta	603	662	651	795	739	779

Liczebność klaczy matek w okresie ostatnich sześciu lat wykazywała niewielką tendencję wzrostową. Przyczyną niższego stanu klaczy w 2017 roku mogą być braki w uzupełnieniach części danych Centralnej Bazy w niektórych OZHK/WZHK. Aktualnie w OZHK Rzeszów i MZHK Kraków jest czynnych w hodowli 879 klaczy co stanowi ponad 62% pogłowia krajowego. Wśród 14 rodzin żeńskich najliczniej reprezentowane są rodziny: Polanki (P), Wyderki (W), Wołgi (O), natomiast wciąż zagrożonymi są rodziny: Redy (Z) i Żyrki (T).

Liczba stad klaczy uczestniczących w programie ochrony zasobów genetycznych

rok	Liczba stad	Liczba klaczy	Średnia klaczy / stado
2012	273	1065	3,9
2013	249	1161	4,7
2014	261	1224	4,7
2015	264	1225	4,6
2016	270	1265	4,7
2017	273	1242	4,5

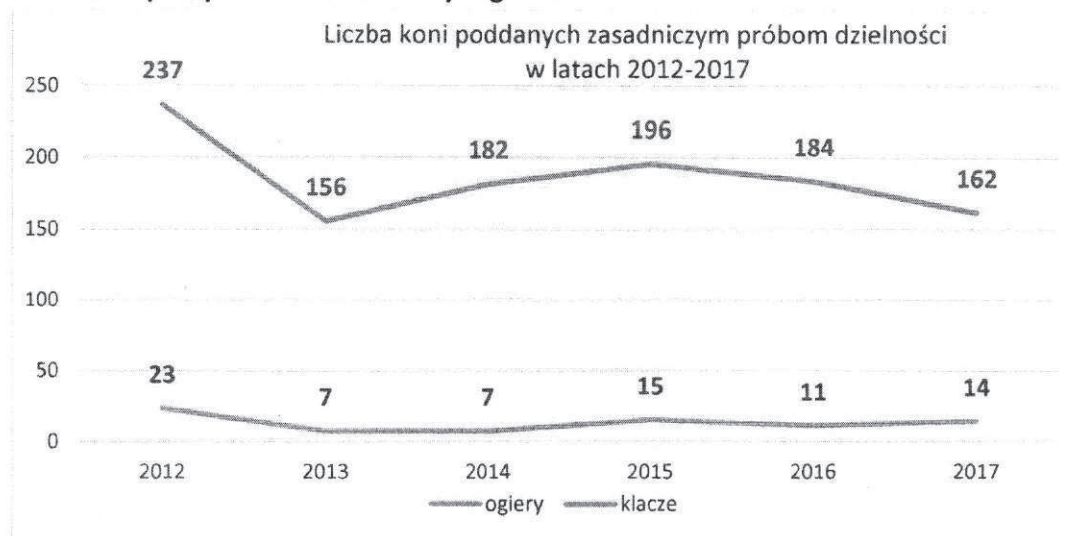
Liczba stad programowych utrzymuje się na podobnym poziomie, podobnie ustabilizowała się średnia liczba klaczy w jednym stadzie około 4,5 szt. Należy podkreślić, iż trzy hodowle państwowe SKH Gładyszów, ZDIZ Odrzechowa i BPN Ustrzyki Górne uczestniczą w programie z liczbą około 150 klaczy, co stanowi ponad 11% pogłowia krajowego. Niemniej z tych trzech stadnin w ostatnich latach najczęściej „rekrutują” się młode ogierki włączane do hodowli, których rodzice mają uznaną wartość hodowlaną i sprawdzoną wartość użytkową.

V. Zestawienie liczbowe czempionatów, prób dzielności i konkursów kwalifikacyjnych przeprowadzonych w okresie sprawozdawczym

Rodzaj konkursu	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Razem
Młodzieżowy Czempionat Hodowlany	1	1	1	1	1	1	6
Zasadnicze próby dzielności	16	9	12	13	11	11	72
kwalifikacyjne dla koni 4-letnich i starszych	9	7	8	7	7	7	45
Czempionat użytkowy/Mistrzostwa Polski	1	1	1	1	1	1	1
łącznie wszystkich konkursów							129
łącznie koni we wszystkich konkursach w roku	545	497	579	596	535	524	3276

W ostatnich latach liczba zawodów i konkursów dla koni huculskich rozgrywanych w naszym kraju jest największa wśród wszystkich ras koni hodowanych w Polsce.

VI. Zasadnicze próby dzielności dla klaczy i ogierów

Zgodnie z programem hodowli obowiązkowym próbom dzielności podlegają wszystkie ogierzy wpisane do księgi. Termin na zliczenie próby to koniec roku kalendarzowego w którym ogier kończy 5 lat, a klacze 7 lat. W okresie sprawozdawczym próby takie zaliczało 77 ogierów, a łączna liczba klaczy poddanych zasadniczej próbie dzielności wyniosła 1117 szt. Jeśli uwzględnić fakt poddawania obowiązkowym próbom dzielności ogierzy wpisane do księgi od 2005 roku, a klacze od 2006 (uczestniczące w programie ochrony) to należy stwierdzić, że obecnie ogierzy czynne w rozrodzie posiadają w 90 % zaliczoną taką próbę, a wśród klaczy matek odsetek ten kształtuje się na poziomie około 85% i jest najwyższy spośród wszystkich ras koni hodowlanych w Polsce.

VII. Zestawienie premiowań zasadniczych prób dzielności koni huculskich ze środków Funduszu hodowlanego PZHK/OZHK w latach 2013-2017

Rok	Liczba prób	Liczba koni	Pula premii (pln)	% puli nagród
2013	9	139	55 300	38
2014	11	182	75 500	48,4
2015	13	210	81 000	56,1
2016	12	169	67 600	43,4
2017	11	177	70 800	49,4

łącznie premiowaniem objęto 877 koni (ogierów i klaczy), które z wynikiem pozytywnym zaliczyły próbę dzielności. Jak widać konie rasy huculskiej jako jedyna rasa w Polsce korzysta corocznie w największym stopniu z Funduszu Hodowlanego PZHK/OZHK.

Do najważniejszych zadań Komisji Księgi w okresie sprawozdawczym należały:

- monitorowanie realizacji zapisów Programu Hodowli,
- coroczne zatwierdzanie terminów prób dzielności, konkursów eliminacyjnych i ogólnopolskich czempionatów: młodzieżowego i użytkowego,
- organizowanie przed każdym sezonem odpraw z gospodarzami zawodów i przedstawicielami OZHK/WZHK,
- szkolenia dla gospodarzy ścieżek huculskich i sędziów przeszkodowych,
- wyznaczanie gospodarzy ścieżek huculskich i składów komisji ogólnopolskich czempionatów,
- współpraca z Zarządem Polskiego Związku Hodowców Konia Huculskiego,
- opracowanie Regulaminu Ogólnopolskiego Czempionatu Użytkowego, Mistrzostw Polski,
- przeprowadzanie komisyjnej kwalifikacji młodych ogierów do hodowli;
- analiza i podsumowanie po każdym sezonie wyników prób dzielności i czempionatu użytkowego,

- j) zatwierdzanie przydomków hodowlanych,
- k) opiniowanie stanowisk i wystąpień PZHK do HIF,
- l) prace nad nowelizacją zapisów Programu Hodowli
- m) rozpatrywanie spraw wniesionych do Komisji.

Efekty działań komisji

1. Podniesienie minimum bonitacyjnego klaczy wpisywanych do ksiąg na 76 pkt.
2. Objęcie zasadniczymi próbami dzielności wszystkich klaczy włączanych do rozrodu,
3. Znowelizowanie kategoryzacji ogierów i wprowadzenie kategoryzacji klaczy,
4. Doprowadzenie do oznaczenia w Centralnej Bazie Danych Koniowatych rodów i rodzin u wszystkich ogierów i klaczy wpisanych do ksiąg,

Najważniejsze sukcesy sportowe i hodowlane w okresie sprawozdawczym

1. Młodzieżowy Cempionat Koni Huculskich pod patronatem HIF – Kołaczyce 2013.
 - wygranie wszystkich klas (roczne, dwuletnie, 3-5 lat) przez ogiery i klacze polskiej hodowli.
2. Międzynarodowy Cempionat HIF – Topolczanki (Słowacja) 2016
konia z Polski rywalizowały w 5 klasach na 6 rozegranych zdobywając tytuły cempionów :
 - Młodzieżowa Cempionka Klaczy – Aralia (Wacława Kurowskiego)
 - Młodzieżowy Cempion Ogierów – Prymus (Andrzeja Pelca)
 - Cempionka Klaczy Starszych – Furora (Mieczysława Janczyka)
 - Cempion Ogierów Starszych – Wieśniak (Andrzeja Pelca)
 - Cempion Koni Starszych – Furora

Działania na najbliższe lata:

1. Monitorować tendencje i zmiany ilościowe w rodach męskich ogierów i w rodzinach żeńskich w populacji klaczy.
2. Tworzyć warunki komisyjnej kwalifikacji młodych klaczy do hodowli uwzględniając stan jakościowy i ilościowy koni w poszczególnych rodzinach żeńskich.
3. Opracować program i dokonać analizy stopnia zimbredowania wśród ogierów i klaczy czynnych w rozrodzie.
4. Kontrolować zgodnie z Programem Hodowli obowiązkowe próby dzielności ogierów i klaczy wpisywanych do ksiąg.

Opracował Marek Gibała
Przewodniczący Komisji Księgi Stadnej Koni Rasy Huculskiej

